

Vlaams
Parlement

stuk **922** (2010-2011) – Nr. 1
ingediend op 27 januari 2011 (2010-2011)

Voorstel van resolutie

van de dames Mercedes Van Volcem en Gwenny De Vroe
en de heren Karlos Callens en Sven Gatz

betreffende het opstellen
van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen

TOELICHTING

In 1997 werd het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) uitgewerkt en vastgesteld. Het is een wetenschappelijk onderbouwde visie over hoe we in Vlaanderen met onze schaarse ruimte moeten omgaan. Het RSV had als intentie om een zo groot mogelijke ruimtelijke kwaliteit te creëren. Het is nog steeds van kracht als kader voor het ruimtelijke beleid.

Het plan stelt dat we de resterende open ruimte maximaal moeten beschermen en de steden herwaarderen. De visie werd volgens vier invalshoeken uitgewerkt: de stedelijke gebieden, het buitengebied, de economische gebieden en de lijninfrastructuur.

In december 2003 stelde de Vlaamse Regering de herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen definitief vast. Het Vlaams Parlement bekrachtigde de bepalingen bij decreet van 19 maart 2004. De herziening, die doorgevoerd is in 2003, omvat drie aspecten: ruimte voor wonen, ruimte voor bedrijven (herbestemming van zonevreemde bedrijven in de ruimtebalans) en de versterking van de stedelijke structuur in Limburg door de selectie van Beringen als kleinstedelijk gebied.

Het RSV wordt voor een tweede maal herzien. De herziening omvat voornamelijk een actualisering van het cijfermateriaal en de aanpak van enkele knelpunten. De Vlaamse Regering heeft de herziening voorlopig vastgesteld op 18 december 2009. Het openbaar onderzoek liep van 10 februari tot en met 11 mei 2010.

In de beleidsbrief Ruimtelijke Ordening 2010-2011 (*Parl. St.* VI. Parl. 2010-11, nr. 755/1) maakt de minister de volgende melding: “Het streven naar beleidscontinuïteit blijft een belangrijk uitgangspunt. Dat principe vertaalt zich conform het regeerakkoord naar concrete acties zoals de effectieve uitvoering en de kortetermijnherziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Beleidscontinuïteit betekent ook dat al verder in de toekomst gekeken wordt en dat er dus werk wordt gemaakt van een nieuw strategisch beleidsplan. Dat laatste heb ik ondertussen omgedoopt tot het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV).”.

Het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen moet aldus de opvolger worden van het RSV. Om de daad bij het woord te voegen, werd alvast de opdracht gegeven om een evaluatie te maken van het huidige RSV.

Van januari tot juni 2010 hebben het Instituut voor de Overheid (K.U.Leuven), Sum-Research, Sint-Lucas Architectuurschool Gent/Brussel en Nijmegen School of Management (Radboud Universiteit Nijmegen) in opdracht van de Afdeling Ruimtelijke Planning (ARP) het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen geëvalueerd. Het volledige eindrapport is beschikbaar op www.ruimtelijkeordening.be.

De opdracht betrof de doeltreffendheid van de uitvoering van het RSV, en de bedoeling was uit de evaluatie lering te trekken voor het nieuwe Beleidsplan Ruimte Vlaanderen. De eindconclusie wordt samengevat in vijf aanbevelingen, die de overheid kan hanteren bij het uitwerken van het nieuwe structuurplan Ruimtelijke Ordening.

In Vlaanderen gaat men uit van een dubbele planstructuur voor de ruimtelijke ordening. Aan de ene kant schetst men het kader voor de gewenste ruimtelijke structuur in het Ruimtelijk Structuurplan. Ter uitvoering daarvan ontwerpt men in een latere fase het ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP) per deelgebied. De evaluatie stelt dat heel wat betrokken actoren bij ruimtelijke planning ervaren dat de procesketen te complex, te zwaar en te lang is. Een vereenvoudiging is dringend nodig.

Alle ondervraagde actoren gaven aan dat de duur en de complexiteit van de afbakeningsprocessen sterk werden onderschat en dat zoiets de uitvoering op het terrein niet ten goede komt. Dat werd mede veroorzaakt door de complexe en moeilijk te bevatten fysieke ruimtelijke ontwikkelingen. Vaak wordt zelfs het nut van de afbakening betwijfeld. Is een harde lijn wel wenselijk? Men zou bijvoorbeeld kunnen werken met bufferzones. Het is ook de vraag of Vlaanderen beleidsmatig in twee categorieën opgedeeld moet worden. Moet ons ruimtelijke beleid niet meer oog hebben voor een soepelere Vlaamse context? Door de verregaande juridisering en bureaucratisering zijn de RUP's ook veel minder flexibel dan beoogd. Bovendien kan een vaste ruimtebalans functieverweving in de weg staan. Denken we aan functieverweving voor Mobiliteit-Ruimtelijke Ordening of Leefmilieu-Ruimtelijke Ordening.

Een belangrijke vraag in het onderzoek is in hoeverre de doelstellingen van het RSV doorgewerkt hebben in andere beleidsplannen. In hoeverre heeft de ruimtelijke ordening haar integrerende en coördinerende rol kunnen vervullen?

Uit het onderzoek kwam naar voren dat de sector Wonen nog steeds geen degelijke ruimtelijke visie heeft ontwikkeld. Hoewel die sector toch wel een belangrijke ruimtevrager is.

Dit voorstel van resolutie beoogt de beleidsaanbevelingen uit dat rapport kracht bij zetten.

Mercedes VAN VOLCEM

Gweny DE VROE

Karlos CALLENS

Sven GATZ

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

- gelet op:
 - 1° het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (1997);
 - 2° het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2003 tot definitieve vaststelling van een herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, wat de wijzigingen aan de bindende bepalingen betreft;
 - 3° de lopende procedure voor een tweede herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen;
 - 4° de visienota ‘Ruimtegebruik en ruimtebeslag 2020-2050’ van het Departement Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed (RWO) (2009);
 - 5° de intentie van minister Philippe Muyters en de Vlaamse Regering om op middellange termijn het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen volledig te herzien tot het ‘Beleidsplan Ruimte Vlaanderen’;
 - 6° de beleidsbrief Ruimtelijke Ordening 2010-2011;
 - 7° de beleidsnota Ruimtelijke Ordening 2009-2014;
- vraagt de Vlaamse Regering:
 - 1° bij het ontwerp van het nieuwe Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV) rekening te houden met de volgende adviezen:
 - a) het BRV moet meer uitvoeringsgericht benaderd worden: naast planning ook meer fysieke realisatie. Het bureaucratische keurslijf en de fixatie op het maken van plannen moeten worden vervangen door een benadering die meer gericht is op daadkracht, gedeelde verantwoordelijkheid en projecten. Die maatregelen moeten leiden tot meer fysieke verwezenlijkingen op het terrein;
 - b) lokale vragen en private initiatieven moeten meer ruimte krijgen binnen een helder, uitlegbaar en uitvoerbaar ruimtelijk beleidskader. Er moet een verschuiving komen van eerder reactieve naar proactieve, vraaggestuurde en flexibele planning op basis van voortschrijdende agendavorming en uitvoeringsprogramma’s. Een helder ruimtelijk beleidskader en professionalisme moeten bij alle betrokkenen helpen om maatwerk met negatieve ruimtelijke effecten te voorkomen;
 - c) er moet gewerkt worden op basis van realistische data en prognoses. Doelstellingen moeten realistisch zijn en niet alles hoeft gebiedsdekkend en exhaustief gepland te worden, want daardoor blijft realisatie uit, wordt beschikbare capaciteit versnipperd en worden er geen prioriteiten gesteld;
 - 2° het maatschappelijk debat te versterken en de publieke kant te stroomlijnen bij de uitwerking van het BRV. De planningsprocessen moeten op professionele wijze beheerd worden, zodat het maatschappelijk debat daarbinnen wordt gevoerd. Er moet sterker ingezet worden op afstemming tussen politieke en ambtelijke actoren om de publieke positie in het debat te harmoniseren;
 - 3° bij de uitwerking van het BRV te investeren in een betere kennisinfrastructuur. Dat betekent een betere ontsluiting en organisatie van ruimtelijke informatie via een geïntegreerde en toegankelijke databank. Dat betekent ook investeringen in de ontwikkeling van een onafhankelijk kenniscentrum dat ruimtelijke ontwikkelingen systematisch volgt om zo beleidsinput te leveren en de beleidsuitvoering te bewaken. Initiatieven om het profiel van ruimtelijke planners aan te scherpen in het licht van nieuwe behoeften en inzichten zijn cruciaal. Daardoor zijn ze beter gewapend voor hun taken;

- 4° werk te maken van een vereenvoudiging van de procesketen voor ruimtelijke planning;
- 5° werk te maken van een betere integratie van ruimtelijke ordening in de beleidsplannen van andere domeinen met speciale aandacht voor het beleidsveld Wonen.

Mercedes VAN VOLCEM

Gwenny DE VROE

Karlos CALLENS

Sven GATZ